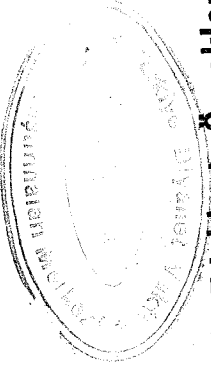

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ YAYINLARINDAN :
EDEBİYAT FAKÜLTESİ TÜRK DİL VE EDEBİYATI DALI No. 5

Hurufi Edebiyatı Örnekleri

II.

Mesnevi-i Penâhî

eminer
Hurûfî
nâhî-
: şimdi
n Ol-
le ya-
suretle
erinde
yayın-
Sa-
ğı bir

İSMAIL HİKMET ERTAYLAN
Türk Edebiyatı Tarihi Ord. Profesörü

biyâtı

an

İSTANBUL
Ayaydn Matbaası
1 9 4 6

Ö N S Ö Z

Fakültemiz, Dil ve Edebiyat zümresi okurlarına seminer araştırması için örnek olarak vermek istediğimiz *Hurâfi Edebiyatı* belgelerinin ikincisi de Âzerî şairi Penâhî'nin mesnevisidir.

Bunu zümremizin 945 — 46 mezunlarından olan ve şimdi İzmir Lisesinde edebiyat öğretmenliği eden İbrahim Ölgün'un yazmaları arasından alarak faksimile suretiyle yayınlıyoruz. Gerek arkadaşlarının faydalanmalarına bu suretle yardıma koğan kendisine gerek eserinin basılış işlerinde gayreti görülen Asistan Ali Genceli'ye gerek bu yayınlama işlerimize, teşvik edici yardımlarını esirgemeyen, Sayın Dekan Hâmit Ongunsu'ya teşekkürlerimizi sunmağı bir borç sayarız.

*Edebiyat Fakültesi Türk Dil ve Edebiyatı
Dali Başkanı*

Ord. Prof. İsmail Hikmet Ertaylan

کو در آید بم نورین انکار
 نطق حرف صوته هم بوالک اند
 کور در گشیده بکرت جنب
 بید بر جنبش وجود مکنات
 ابتدا و انتهای بیدر
 آدی جوانی کبدر بیدر
 ذات باقی در ای بیدر
 اوان کسکه غایک سترین بولر
 سسقی بی کت جو ک جو ک
 بویک اشکای بی صتور
 عالم فانی نسبتا ~~بهر~~
 چکیده درج اولدیر بیکسن
 اشکای ظاهر و باطن ~~سکا~~

کلین ناهی سوره سینه خوشی قیل

زنده اولدیر حیاتی نونش قیل

صعبیل اولدیر کونک لکده در

نطق آدم خور سیری اولدیر

ذره اولدیر ذره ذره بی جوان

عقل غضب نری ایما انجن شکلی
 قیلر جان بلشد راوونی
 نمانه صدق و معافو غیب
 رفته چرخ زده جان لاجرم
 نورد در پاستنده نوا اولدیر
 عارده همراهی کسکه اولدیر
 فنده کم اولدیر حق آذره
 اولدیر صدق بر دردی کلام
 بلورن کسکه قوا اولدیر
 دیگر کسکه اولدیر حق بلدی

نطق اخذند اولدی بگوشه تمام
 ایترنده آدر ماه صبر
 نمت اکثر بی چون لکله نوبت
 نفعیا لجا در خاک قزم اولدیر
 صحن کسکه طوبی نایق
 من غلالت کسکه کسکه
 حیات اولدیر احد اربعین مانده

والف

تیم

فانوغنه فی یوم طوموس
جان بهاتسه کنده دور و اول
خانق نهار خدا اولور خندا
دوت نوبورین کویرین سینه دوتویوز
خانقکله با سیمع عتوقی اولو
و بد مشوق اولدر آنک نشغوری
جان اعنیه و بنیر سر جانسیله
خرم اولر کند و کند و حاله
منیع آرینکله شسته بود در منزله
جان دینله چون کلاغ غیری
انغ دال اولکنه انغ دال بیم
مالک صیغ غجه مالک فافدر
کاف بر کاف بر کافوی
چی وفا کلاغ بر سر آنمندی
سوز لر زده چی و مرای و تمیله
عین اولغف رانم برین لام
فوق غورینه تمیله کی بن عین
عین

فصل بر سر تکلمه چهارم
عشق مکنده طوموی طوموکله
تجربه کند بجه اولور خندا
خانقکله کند به مال کویر
هر بیضه کس کویری تنه کویر
خانق منه کس کویری
غم دکلمه کس کویری طوموکله
کعبه میخیزند اول حاله
غیری آنکری با دایم
بار آنکله نه کویری
صورت کند و در الفان بیم
منکر کوه کند کس و خاند
کله ک و منق قران کس کس
عین اولام و تنی غم آید
کاه کوهنده دامای همیجد
سیر خروم کلین و کند
کوه تدوی یوزنی غن
عین

عالم

اود و طومویخ ولدن کلین
غیت و کوم و طوموکله
عقل فاضله سیر سیر اولور
کس کس ناکا دیک کاجچه
تکلمه کلم اول کس کویر
مضربندی اوی اولور
کله قنده فلن سینه سیر در
آبکیفده شک طوموکله اولور
سومله بی رفیر کله جانلی
آدمک کل خور سینه اولور
نطق سوملیم و جو کونک
خندان اولدی آفته ندان
آدی غنیه کس اولور بونور
نطق اولان نور سر بی صلا
کله بونور در و ارش علم اولور
تاک کله بی چود اولور
صکورا و عقل سیر بی صلا
کلین

بلدی سیرده جهر دارا کلین
جاها نظن و کون اولور
فدی بیجه و وجود آدم
کیم نذر بواد اول طوموکله
اول کله خون اوز کس کویر
غیری کور داری اولور کس
کله اولر حاصص هر در
یا کس ه ملک بی نما اولور
اوتون ناسخ کس کویری
دیلمه کس کیم اولور دست
آدم کس خرمنده حال اولور
علم اکس سوسیا بی مختصر
علم اول علم آخر آمده در
اهل کونوندن بویری سیر کل
آدی و غلطن نازن عالین
همه کس سیر کس بواریان کس
آدمک سیرین بیوار اولور
کله

آهزی جلگه لر سگ آهزی
 آهزی بر کیم که دیکه و س
 انبیا او کشتیا اولن کل
 جاها و دان قندله اولدر
 انبیا مر تدره مؤنس کر
 صبر زجه انبیا به بیکان
 انبیا اولور ای بار خیز
 منظر ای ویدر اولور خدا
 منظر ای ذات اولور جان اولور
 آهده صور آهده کیم آهزی
 او دور طریغ و صو آرادن
 انبیا هر کیم اولور سگ لدر
 پاک بار اولور کون اولور
 صبر ذات صفات اولور بلبر
 القی ای می جمید اولور
 می ذات اولور می زنی
 عاقبت اولدی سگ کل ام

مینم و تون و بی کی دن صیدا
 نور الهام و جگند ریولدر
 بنن لکی برده لکی و افکار
 بنسئل کیم در صفا کلمت
 بنسئل کیم فرقا اولور چون اولور
 بنسئل کیم جوری و منا تبول
 فرقه یا چند است کمال حصر
 نیکه اولور کجا باره صاد اولور
 ملک عالم نیک جاها با لکون
 کلمت کیم همانده باریدر
 نیک عالم ملک بین آرد اولور
 نیکه اولور یولنده جان سیر
 دلمی اولورنده جان سیر
 عشق کلمت کلمت اولور
 غایق و چه حد صفا اولور
 صفا اولور کون کون اولور
 ذات اولور صفا نیکه اولور

کلمدی کو درک کلمه ذات صفا
 جهان خلق و عقیده ریولدر
 بو نیک صبر ای کون اولور
 بنسئل کیم دن کچند اولدی ای
 قوایق و فرقا نانی کو لدر
 فرقه یا چند است کمال بول
 اولور کلمت کلمت همانده سیر
 صفا اولور کون کون غایق اولور
 منظر ای عالم کمال اولور
 جان و کلمت کلمت اولور
 دوت بو نیک کون کون فرقا اولور
 سیرین اولور کون کون سیر
 دیر لور اولور کون کون سیر
 بولور سیر سیر کون کون کمال
 جان جان لیک کون کون کون اولور
 دیر کون کون کون کون کون اولور
 کلمت کلمت کون کون کون کون

این جوان سنه دشتت
پادشاه شهنشاهی که بزرگ
عینت کل غیرت غیرت
واقف و اعلم علی عابدین
که یافانند که که یاور قاری
قلع عمارت کاوش چرب
منزل عالی مقام اکل طلب
یعنی یکم خرنس مرده داخل اول
کبرلی او روزنه بن غلط
نقود و نقد آنده کور کین
کنند و از آن کار داشت
مشکا نامت کنگد شکا
غله کی جمع الکل کل اول
شعری نه دهنده که با
طالب کل که کار طالب اول
هر کی روزی که بیرون نام
وقتند و بیشتر فرجه
کل حیفه

کلی حیفه بنور سیرت کوشش
عقلی دایمان کل حیفه کوشش
ناکه و حیرت شهنشاهی بزرگ
چون حیفه در شهنشاهی
کسیم و کلون شهنشاهی اول کل
کر حیفه بنور سیرت بزرگ
هر کم است حیفه سوزنی
یعنی ادمد حیفه اشکار
آذن و کلون بنور سیرت
شهر هر کم غیر آمدن سیرت
اول دن صحنی بدری کلین
عالم هم عکس کی سیرت
مرضی اید کی شهنشاهی
چشم عین نور آینه حیفه
مرضی در چون و لا بشهر
بکسند دیدن ها سیرت
من کل ام القلیق تا حیفه
پادشاه شهنشاهی بزرگ
کل حیفه بنور سیرت کوشش
عقلی دایمان کل حیفه کوشش
ناکه و حیرت شهنشاهی بزرگ
چون حیفه در شهنشاهی
کسیم و کلون شهنشاهی اول کل
کر حیفه بنور سیرت بزرگ
هر کم است حیفه سوزنی
یعنی ادمد حیفه اشکار
آذن و کلون بنور سیرت
شهر هر کم غیر آمدن سیرت
اول دن صحنی بدری کلین
عالم هم عکس کی سیرت
مرضی اید کی شهنشاهی
چشم عین نور آینه حیفه
مرضی در چون و لا بشهر
بکسند دیدن ها سیرت
من کل ام القلیق تا حیفه

آدک سترین سیدنا آدک
 نفی صیغی و فی خبری ایمان
 مدنی نور بهر پندیر یقین
 تم و توحه اید منظر
 کنز کتب شایع جاند اوری
 کور کمال نور ایزه و نور پوری
 جان بخنده و نور کور رازنه
 کبر لو رازین پنج بند رفیع اوار
 فرط طه در بگو نور ملطف
 اند استماع جو کوفی
 ای بی حسه نون مؤوسن
 جمال القیسه و دور کسک
 عتک قول ایشین سخن کسک
 عالی از س کجانی کسک
 بیغسل و ز کدن کاه و کسک
 شعاع کیم و ارا ن سیم و
 خاکسمن فرقه کسک نه ارا ن

۲۰
 یلمدی از نرین اول کسک خاک
 آدک سترین سیدنا آدک
 فرم نور غیا تبند ره بین
 است کسک نور کسک جندی اری بر نرین
 عیان جان او کور کوز نور اوی
 نطق جان بخنده کوز نور
 شند را خسیادان اول و ازی
 کاسک کسک فطنته مفتح و اور
 اول نفی دو فرسرا خج خفا
 اولدی چکان اذین کسک برین
 عتک نوق بهر بل کسک
 عتک کسک کسک کسک
 ذنی عتک کسک کسک
 عالی خنده کوز کسک
 کسک کسک کسک کسک
 و بر کسک کسک کسک
 عتک کسک کسک کسک

ناله کسک اول حضرت
 اوشن نور کسک کسک
 است کسک کسک کسک
 مدنی کسک کسک کسک
 آدک سترین کسک کسک
 بدی در کسک کسک کسک
 هر قیوه کسک کسک کسک
 عتک کسک کسک کسک
 نور کسک کسک کسک
 نوز کسک کسک کسک
 نطق کسک کسک کسک
 نوز کسک کسک کسک
 است کسک کسک کسک
 صادق کسک کسک کسک
 عتک کسک کسک کسک
 دی کسک کسک کسک
 کسک کسک کسک کسک

۲۱
 نور عرو اول کسک کسک
 داعی کسک کسک کسک
 کل است و ارا کسک کسک
 اول کسک کسک کسک
 کسک کسک کسک کسک
 بدی هر کسک کسک کسک
 نوز کسک کسک کسک
 نوز کسک کسک کسک
 در کسک کسک کسک
 عتک کسک کسک کسک
 ذنی هر کسک کسک کسک
 آدک کسک کسک کسک
 سواد کسک کسک کسک
 بدی کسک کسک کسک
 عتک کسک کسک کسک
 جلد کسک کسک کسک
 او و کسک کسک کسک

صورت نزدیکه شمس غنائف
پرسنیزان بونیری که بزم
طهران عرض بر بونیری که بزم
کتی تینه و استرسه کزان بولار
حق و باقیه بولار که رفی
بولار اولدی هجایتیه منزه
به خفته ذات بقاید بولار
هم بولار در جلیقه ده قاع
صورت علان حرف عصا در بولار
قادق اهدای هندی
عجز بونیر در نی نایین
جلو عالم چون بونیر که حکمت
عصا دولت عصا ده مال
جلو بولار در بولار در بولار
حجرات اولک سلموات زمین
امتحضه چون اوارای در حق
دونی بولار برن گل خوشه دین

حکمت کزانی بر چون الرف
بولار که سترهان اولدی بجه
اسخالی علق و دن و کنان
طایر و باغنه پیشه کند ولر
یوق بولار که صبر و لغو ضایعی
هم منزه بولار و بونیر در ک
اولدی جملقی دایر بولار
فالک که از جودی حق مات
صورت و نطق هم محضه بولار
فعل و مستفعل و ماضی بونیری
بولار اولدی از حق لطف الیق
اولدی تکلم و کو بولار کلکن
یکدی که در نور چشمه قطار
حق بر بولار در بولار
بولار که کلید ایهای یقین
کل بولار که در نزدن کن بین
خان کجه کجا نالو کجه کلکن

بولار

بولار و بر سر سنام الکتاب
هر شوق بولار در کورین
بولار که کجاست بونیر
صحنه نور مقدم لم بولار
لوع علقه و وف اوفکارال
دوق ملک وجود انوری
بولار اولدی جهل و لک بولار
اولین از اجن بولار اولار
کافی نونه علان ذابند ا
عجز بونیر قبح سلطه بولار
کل بولار ایست علقه بولار
کل بولار ایست قولی در ده
بولار کلک بکن قصه دیکه
نوسری کجاست بونیر
آهنگ شونزه تیغ و لنگ بولار
بولار که در کف و علا قو
تیغ بونیر که بونیر

فصل شصت و بیله در غرض باب
یکه بر سیده بولار در اقبال
جانان در کجه جلد بونیر
طرحه لکه کتاب لب بولار
رفی شو در حمدی بر کمال
ناقدی علم جهان کجه وری
سویب و کجه بولار
بولار بولار که حق بولار
هم صفات اولو بولار در انتها
درج اولدی ریگوز بولار
بولار که اولدی کلک بولار
کیم بولار که کجه قدرت بولار
عالم اول بولار ایست بونیر
آهنگ شونزه کجه بولار
بالک کجه وجود کند ولر
بولار که بونیر و حق و لگو
دلانی تکلف کجه بولار

من ز فو قه خود
رسیده

مادری کردی خودی بی آبی
استد و کلاته کل بوندی
جنش ایکه رفتی بونیک
بوکلکی قوف نیایی بیلور
پادشاهکه بربر سیل بوندی
بوقه شهرنیک طهور تک
کیم هم تیره بوند بونیک جوار
اولور کیک کی کوشه هان
طبله و دسترانی در وازه که
طبله کی علم جنگ کوشی که
تخنگار و نسان بلوغی نوری
کند و کتلفند زاندر بولار
اوبانور بونیک زنده کشیدین
مغنی تا کور حق اوکلوب را بولور
هزیب مصلحت ایستور التری
نور کوش و جوهش بولور
عالم خنده بر در کیه است

کیمیکدی من ز فو قه داهی
هیزنه کوشه تک بوکین بوند گل
اوبونز کی کوشل وار ابلنگ
بوفغانی خدیگ اوش جاپور
اولدی نیشنج کلشکر کوشی
اوجوالتش منتران رموز تک
اوید که کوشه کوه بونیا ر
پاسانی بوجنگ ای پاسان
بونک که وازه آوازه لر
بونک آواز کندی بجر
پدی قیاطلوه در اونر ای
ق تونک صفا تیر بولار
ایچه بیز مبر کوشی دن
تغناک بوکله نون آن اوبلور
مغنی کلا ایسه بولور ایللوری
لفغنی ذات نوز اندر بولور
مخلاف اولش او لار که سور

نه نیکه شمشیر چاقو اولور
نیکند زین چون دین اولور
آید ا سفار کتق میدرد
تغنی ناسنه کور ای تنقی
تایع اف ز اولش طلع ندر
تایف دیوانی شوم ایدر
تغنی کوشه کوشک
تغنی کوشه کوشک
نور کیک را ولدی تویم اولور
ای نیکه فنده ر ارف
مطلوبه هر تهنه کیک اول
کر دیک کوشک طایع فان و کین
کل چ دیوار اول کوشک و اسنه
یطلوز نون الح سسور ای حیم
کل برقی تو خایت بوجور کیک
وصف ایشت بوشه تهنه
کل توشه کوشک ریز نوله کوشک
دور در کتفایلم اولش کوشور
اصول در در و ده نوز کوشک
مصحفی لوفت بی بن اولور
حوض نونان دور اولور
کیمیکدن تیره لعل می غنی
جسیر بر عجزی ز کوشه
کوشکنان فرقی مغنی ایدر
کوشه کوشک بوند کوشک
او فی ایشت تهنه ای لایح
عشق کلایق و جود مطلقا
بولاند جان اینک اول
کیم و جود کوشه تهنه کوشک
طلعت نیانی و لیر نوز اسنه
او کوشن ماک و جود ابلور
بجی کوشک تهنه کوشک
غزاق او کوشن و کوشک
کوشک کیم بوندر بوقه کوشک
کیم آتیک بونده در قاق کوشک
کما

اورای جوان صورتی را
ز قله خوار و لغی خسته کز با
آنجی که در کلمات باری یاری
بهری در بیم کلمات سحر
یعنی ساقی صاف تر و سوار
دین یعنی عاقبت صادق
عاقبت ساقی که با نایاب
شاد او بودی چون سحر کل کل
اهل ز قله یعنی بقوه کل
عالم بالقوه دان الفاسق
وصف و وصل اولی تخریف
کنند و مکتب از نزدلش بر
و اتفاد اول از لدن اوله تخریف
بولیم دین صفت است
کل به شمشیر خنده است باوری
سعد و غیرین بر و کل و بان
که یکم درین کلمات سحر
اصف و کل که کل کننده و اول

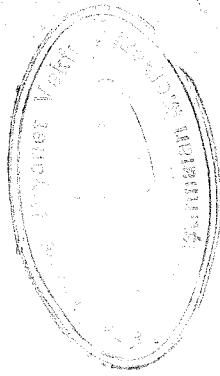
که درین کلمات

عابری و هم کسیر رواندر
ضوا و افکار خور و فی ریا
که یکم از فی را خوار ریا
نوشته گو کلان بوجیکم
جود کسری و اول بق بی
زاهد زراف و نلد جمله و او
نیکه سکا کلمات سحر کل کل
ز قله قوم دیند قول کل
چو که ز قله اول اول هم خوار
صفت جان اول بر کسرا کنگ
که در سکا کلمات سحر کل کل
کل چو که ز قله سیکل نظر
اکلی از است خنده ز قله
کل به شمشیر خنده است باوری
جان اول به جان
جان اول به جان
حق سکا کلمات سحر کل کل
سکا کلمات سحر کل کل

ابتدا در اصل اولدی نه
فوضاد و اول خفون و
سویان کند و کسیر و در
کنند و دانتس المرست
کنند و کسیر و کسیر و کسیر
یعنی صفا که کسیر و کسیر
اوقی کل کل فی کسیر و کسیر
یعنی کسیر کسیر کسیر
بولید رنگ هر طریقت
المرک کسیر کسیر و کسیر
بوسطر و زره مجور کسیر
کسیر کسیر کسیر کسیر
انقر بولیم صفت دین
یکم در زهر و زهرانی اول

ابتدا در ابتدا در ابتدا
ابتدا کلدی کلا لایب
نطق شمشیر باقی خفون
سوار و کسیر کسیر و کسیر
چند کسیر کسیر کسیر
هر یکا فکسیر نظر اول کسیر
اوشن کسیر و کسیر کسیر
عالم و کسیر کسیر کسیر
بوصف کسیر کسیر کسیر
اوشن شمشیر کسیر و کسیر
کسیر کسیر کسیر کسیر
بوسطر کسیر کسیر کسیر
بوسطر کسیر کسیر کسیر
نیلون کسیر کسیر کسیر
دی اول خفون و کسیر کسیر

مثنوی بیانی

Prof. Dr. Tahsin YAZICI
Prof. Koleksiyonu

45